

Stichting
Pro Longo mai
Polanenstr. 79
1013 VS Amsterdam
Tel. 020-68 20 610 / 06 28 45 17 62
giro 314983

Longo mai

Hof Ulenkrug, Stubbendorf 68, D - 17159 Dargun – Tel. (0049) 39959 - 23881

Le Montois, CH - 2863 Underveller – Tel. (0041) 32 - 4265971

We zijn 100!

Beste lezers,

U houdt hier het honderdste nummer van het „Nieuws uit Longo mai” in handen. Een reden om te vieren? Zeker, want dit krantje heeft ondertussen 35 jaar lang de opbouw van de coöperaties en de andere activiteiten van Longo mai begeleid. En vanaf nr. 87 heeft u dat in het Nederlands kunnen volgen.

In de eerste uitgaven berichtten we over onze zoektocht naar water, over de groentetuin en de schapen op de verwaarloosde heuvel in de Provence, waar we de eerste coöperatie oprichtten. Het nieuwsblad werd in de loop van de tijd een spiegel van onze activiteiten, onze utopische voorstellingen, onze ervaringen en zorgen – altijd bedoeld om vrienden en vriendinnen te vinden die ons ideëel, financieel of met raad en daad willen ondersteunen. Veel mensen hebben na het lezen van onze berichten de coöperaties bezocht en met ons samen een stuk afgelegd van de door ons ingeslagen andere weg – een af en toe erg stenig pad van geleefde solidariteit, terzijde van winstzucht en beperkt rentabiliteitsdenken. De financiële crisis, de recessie en de hongeropstanden in de verarmde landen bepalen de laatste tijd de actualiteit. De mensheid verliest zo langzaam de grond onder haar voeten. Wij doen in kleine, praktische stappen het een beetje anders, zonder dat we willen pretenderen voor alles een oplossing te hebben.

Zo schrijft Remo over de trektocht van de Longo mai-schapen van hun zomerverblijf in de Franse Alpen tot in de Provence – een eeuwenoude traditie die we nieuw leven inblazen. In de serie "vrienden stellen hun project voor" reizen we deze keer naar de Karlshof in Brandenburg, waar een groep mensen op het terrein van een voormalig DDR-boerenbedrijf met "niet-commerciële landbouw" is begonnen, gedeeltelijk geïnspireerd door ons werk op de Ulenkrug in Mecklenburg.

Ook op andere continenten, zoals in Latijns-Amerika, heeft Longo mai de afgelopen decennia sporen achtergelaten: uit een spontane humanitaire hulpactie voor vluchtelingen in Nicaragua in 1978 is de multiculturele coöperatie Finca Sonador in Costa Rica ontstaan, die dit jaar haar dertigjarig bestaan viert.

Doorzettingsvermogen is de moeite waard – ook in sociale en politieke confrontaties. Door de samenwerking met andere initiatieven is het nu zover dat de genenbank in Duitsland ophoudt met de proefverbouw van gentechnisch gemanipuleerde planten en dat het concern Syngenta een controversieel proefstation in Brazilië heeft opgegeven – een gedeeltelijke overwinning. Meer daarover vindt u eveneens in deze uitgave.

We danken u hartelijk voor uw trouwe belangstelling voor dit krantje en voor onze activiteiten en hopen dat u ook in de toekomst onze concrete stappen op een andere weg via deze regels zult blijven volgen.

De redactie

Na een regenrecord in 2008 in de Provence viel in het begin van dit jaar sneeuw. De droogte van de laatste jaren is vergeten! De boerderij Le Pigeonnier in de coöperatie van Limans lag onder een dikke laag sneeuw begraven.

Bij wind en weer onderweg: de schapen van Longo mai, de schapenhoedster Julia en haar hond "Patou".

Te voet naar het zuiden

In de voorbije herfst brachten wij te voet de schapen terug naar huis van het zomergebied in de Franse Alpen naar de coöperatie Grange Neuve. De transhumance is een avontuur dat ook vandaag de dag nog zijn volle betekenis kent.

Drie uur heeft een vrachtwagen normaal gesproken nodig voor het transport van onze schaapskudde. Wij hadden dit jaar twintig dagen nodig om de 200 kilometer af te leggen tussen het weidegebied in de buurt van onze wolfabriek in Chantemerle bij Briançon en de schaapsstal van de coöperatie Grange Neuve bij Limans. Het was een bewuste keuze om de afstand te voet en niet met wielen te overbruggen, om tijd te investeren en niet te hopen dat tijdsbesparing wat zal opleveren. De transhumance was een investering in het welzijn van de dieren, in onafhankelijkheid en in een gemeenschappelijk, voornamelijk door jonge Longo mai-leden gedragen project.

Een schaap 's zomers op de Alpenweiden laten grazen en de rest van het jaar in het heuvelland van de Provence te hoeden, is traditie in Zuid-Frankrijk. Een aanpassingstijd, een acclimatisering te verhinderen door een vrachtwagentransport, is tegenwoordig jammer genoeg ook gebruikelijk. Dit jaar wilden we echter onze kudde weer de mogelijkheid geven zich langzaam

aan de twee verschillende vegetaties aan te passen. Dagelijks naderden we onze coöperatie met ongeveer vijftien kilometer: Alpen, Voor-Alpen en uiteindelijk de Provence. Telkens de Durance volgend. Maar zeker niet langs een directe weg, want wij wilden de vergiftigde fruitmonoculturen in het Durance-dal vermijden. Daarom ging onze voorkeur uit over de aan het dal grenzende heuvels te trekken en de extra kilometers op de koop toe te nemen. Veel brackliggende landbouwgronden zagen wij op deze "onrendabele" plaatsen. Over het algemeen een verspilling – voor ons tijdens de transhumance echter zeer nuttig, omdat wij zo extra weidegronden voor onze kudde hadden. Wij, dat zijn zes begeleiders, 350 schapen, tien bokken, vier honden, twee ezels en een paard, kwamen op onze bestemming aan. Onderweg trotseerden we slecht weer, gedurende twee weken vochten we tegen de regen en de sneeuw. Maar ook ongeduldige automobilisten maakten ons het leven zuur. Voor een onverwachte verfraging, bijvoorbeeld wanneer

een schaapskudde korte tijd de weg blokkeert, is tegenwoordig blijkbaar geen plaats meer. Het weer, ongeduldige automobilisten, vermoeidheid of andere onaangename heden konden ons noch de schapen van ons pad afbrengen en ons het plezier aan de trektocht wegnemen. Overweldigend was het op wat voor solidariteit we konden rekenen. Veel mensen gaven ons een warme en vooral een droge plaats voor de nacht. Vaak zonder dat we ons hadden aangekondigd. Bovendien zorgden ze vaak voor een maaltijd. Boeren stelden hun weiden ter beschikking, zonder iets daarvoor terug te verlangen. Contacten werden aangeknoopt, met mensen die ons ook in de toekomst bij de transhumance behulpzaam willen zijn. Dat alles is met een vrachtwagentransport niet mogelijk. Eenzaam wordt de afstand dan afgelegd. Een contact met mensen en de natuur kan niet ontstaan. Slechts de snelheid telt. En niet het welzijn van dier en mens. Het hele waagstuk was bovendien een investering in onze autonomie. Het vrachtwagenbedrijf kan de vrachtauto in de garage laten staan. Wij zijn niet op hun dienstverlening aangewezen. Wij kunnen het zelf doen. Ook wanneer wij langer

onderweg zijn, komen we financieel niet duurder uit. Met de toekomstige ontwikkeling van olieprijzen kan het zelfs de goedkoopste variant worden. De transhumance is ook met het oog op het kennen van de streek en het nodige organiseren een interessante onderneming. Zo was de transhumance van dit jaar een enorm leerproces. Want het was bijna uitsluitend een nieuwe ploeg, die zich in deze onderneming heeft gestort. De in voorgaande jaren opgedane ervaring heeft geholpen bij de voorbereiding, maar niet in het dagelijks leven. De jonge ploeg, vier van de zes begeleiders waren

onder de 30 jaar oud, konden echter altijd op de ervaring van een "oude" herder rekenen. De uitwisseling functioneerde goed. Jong elan gemixt met oude kalmte. We hebben er zin in de transhumance voort te zetten. Want alleen door het jaarlijks doorvoeren van deze onderneming blijft de traditie van de transhumance bestaan. Blijven contacten en het kennen van de weg behouden. Alleen zo laten we zien dat het ook anders kan. En dat daarom ook in de toekomst de vrachtwagen kan blijven staan.

Remo Wyss

Duitsland

Recht op zaaigoed?

Het is leuk als een artikel beginnen kan met een goede boodschap. De directeur van Europa's grootste genenbank voor cultuurgewassen heeft ons meegedeeld dat in Gatersleben, waar de genenbank gevestigd is, voorlopig geen andere proeven met genetisch gemanipuleerde planten zullen plaatsvinden.

In mei 2007 hebben we meegedaan aan de organisatie van een internationale conferentie in Halle over zaadgoed, om tegen deze proeven te protesteren. Zaaigoedverenigingen, boeren en tuinders uit 27 landen kwamen daar bij elkaar om te wijzen op de gevaren van deze proeven voor de biodiversiteit. Vooral een ding werd duidelijk: sinds ongeveer tien jaar wordt het gentechnische onderzoek in de genenbank van Gatersleben met staatsgeld gepromoot. Staat, genenbank en zaaigoedindustrie zitten op een lijn en zo komt het, dat de genenbank zelfs deel uitmaakt van de "Green Gate Gatersleben" GGG. Ook het bisdom Maag-

denburg heeft de oprichting van dit centrum voor gentechnisch onderzoek gesteund: met de zegen en met het ter beschikking stellen van kerkelijk land. De tienjarige euforie is intussen geluwd. Wij hebben daar ongetwijfeld een bijdrage aan geleverd. Verder zijn er dertigduizend protestbrieven gestuurd - na een oproep van het milieu-instituut München - en heeft een groep jongeren in 2008 een proefveld met gentechnisch gemanipuleerde tarwe verwoest. Tot slot leverde de zaaigoedindustrie zelf een bijdrage, want ondanks de vele subsidies kon geen economisch succes worden geboekt. In oktober kwam het langzaam groeiende netwerk

van Europese zaaigoedinitiatieven opnieuw bij elkaar in de Italiaanse stad Ascoli. Organisator was het Italiaanse netwerk "Rete semi rurali". In tegenstelling tot Halle werden we zeer hartelijk begroet door de regionale autoriteiten en politici. Terwijl wij ons in Frankrijk of Duitsland in allerlei bochten wringen om het behoud en de selectie van regionale soorten te kunnen financieren, wordt hier het behoud van oude soorten door de regionale overheid ondersteund. Regionale genenbanken stellen hun voorraad vrij ter beschikking. Voor velen van ons, die zich door het engagement voor regionale soorten aan de rand van de wettelijke regelingen bevinden, was

dat een heel nieuwe en aanmoedigende ervaring. Het kweken van nieuwe soorten is deel van de landelijke, en dus regionale politiek en is niet afhankelijk van de winstzucht van de concerns. Dit feit konden we in Ascoli direct ervaren. Het avondeten was niet alleen een noodzakelijke maaltijd na gedane arbeid, maar een regelrechte scholing over de productie van deegwaren en brood, waarbij elke gang met een andere regionale graansoort was bereid. Het thema van de conferentie draaide precies om deze vraag: welk zaaigoedbeleid willen we in Europa? De EU is van plan in 2010 de Europese wetgeving over zaadgoed gelijk te schakelen en niet zoals wij dat zouden willen. De lobby van de zaaigoedconcerns probeert in Brussel officieel steun te krijgen voor de door haar opgeëiste geestelijke eigendomsrechten op zaaigoed. Dat staat volledig in tegenstelling tot het

eeuwenoude recht van boeren hun zaadgoed uit eigen oogst te winnen en het feit dat zaaigoedteelt het maatschappelijk belang aan gezonde levensmiddelen dienen moet. Het belang van de zaaigoedindustrie is een heel andere. Zij willen een zo groot mogelijke afzet voor de paar soorten die ze onder hun naam op de markt brengen. Dit beleid heeft al geleid tot een verarming van de biodiversiteit, die nu door alle internationale organisaties wordt beklagd. Toch ziet het er naar uit, dat de EU zich door deze lobby laat beïnvloeden. In Ascoli waren we het met elkaar eens dat we alleen door veel publiciteit de EU kunnen overtuigen het zaaigoedbeleid in dienst van het maatschappelijk belang te stellen en zowel de gentechnologie als de patenten bij zaaigoed te verbieden.

Jürgen Holzapfel

Een gedeeltelijke overwinning

In de afgelopen nummers van dit blad schreven we meermaals over het conflict in de Braziliaanse deelstaat Paraná tussen de Braziliaanse beweging der landlozen MST en het Zwitserse agroconcern Syngenta. Syngenta heeft op 14 oktober 2008 verklaard het proefstation bij Santa Tereza do Oeste op te geven en het terrein aan de autoriteiten van Paraná ter beschikking te stellen. Voor de MST is dit een belangrijke deeloverwinning.

Ter herinnering: op 21 oktober 2007 maakte de door het Zwitserse concern ingehuurd militie "NF Segurança" een gewelddadig einde aan een door de MST georganiseerde symbolische bezetting van het proefstation. Vervolgens werd een bloedbad aangericht. Binnen enkele uren werden 300 schoten gelost waarbij twee mensen hun leven verloren. Vijf werden verwond. De bezetting door de MST richtte zich tegen de illegale gentechnische proeven met maïs en soja op het terrein,

dat vlak in de buurt ligt van het wereldberoemde natuurreserveaat Iguaçu. De vertegenwoordigers van Syngenta weigeren tot aan de dag van vandaag de verantwoording op zich te nemen voor deze gebeurtenissen en schuiven alle schuld op de "NF Segurança".

Als protest tegen dit onverantwoordelijke gedrag vonden maandenlang acties plaats in Brazilië, de USA en Europa onder leiding van Via Campesina, de wereldwijde beweging van kleine boeren. Longo maï nam afgelopen voorjaar op de internationale dag van de landlozen in Bazel het initiatief voor een demonstratie, om twee Braziliaanse gedelegeerden uit Paraná in staat te stellen hun eisen direct te overhandigen aan de directie van Syngenta. Een gevolg van deze actie was dat er meerdere gesprekken plaatsvonden tussen een delegatie van verontwaardigde raadsleden van de stad Bazel en bestuursleden van het concern.

Door al deze initiatieven heeft Syngenta zich nu gedwongen gezien de eis van de MST in te willigen en het proefterrein van Santa Tereza op te geven. Op het terrein zal nu een nationaal onderzoekscentrum voor duurzame landbouw worden opgericht.

Overigens zijn noch wij, noch onze Braziliaanse vrienden echt tevreden, want de slachtoffers van de brutale overval hebben nog steeds geen enkele schadevergoeding ontvangen. De processen in Curitiba, waar de naam Syngenta nog geen enkele keer gevallen is, zullen nog jaren duren. Maar de tijd dringt. Onder andere voor een vrouw die nog steeds een kogel in haar rug heeft en daardoor zwaar gehandicapt is. Het ontbreekt haar en haar vriendenkring aan de financiële middelen om de gecompliceerde chirurgische ingreep te kunnen betalen. Van onze kant zijn we vastbesloten deze vrouw en de andere slachtoffers te helpen de nodige medicinale behandelingen te betalen. Een hartelijke dank aan iedereen die aan deze internationale solidariteitsactie meedoet.

Claude Braun

Na drie jaar bouwen is het grootste gedeelte van het alternatieve energieproject op Hof Ulenkrug in Mecklenburg af. Het centrale verwarmingshuis werd in september met kalkpigment steenrood geverfd.

Gezellig tafelen in het vakantiedorp Les Magnans. Het dorp biedt genoeg ruimte voor grotere bijeenkomsten, stages en cursussen.

Provence

Een toontje hoger...

Elke zomer vindt in Forcalquier in de Provence, op 7 km van de Longo maï-coöperatie "Le Pigeonnier", een klein festival voor kamermuziek plaats. Twintig jaar geleden werd dit evenement in het leven geroepen door de twee broers Pierre-Olivier en Jean-Guihen Queyras (in 2008 als beste Franse cellist bekroond). Beide groeiden in Forcalquier op en willen bijdragen aan het culturele leven in het stadje.

Uitstekende jonge musici uit Europa, Canada en de USA komen elk jaar midden juli naar Forcalquier, oefenen samen in het openbaar en houden daarna vijf concerten in de bekende Prieuré van Salagon. Als extraatje vindt in de kathedraal van Forcalquier nog een open dag plaats met opvoeringen van kamermuziek voor iedereen.

Wat heeft dat nu met Longo maï te maken? Ook bij ons lopen er veel muzikvrienden rond. In de studio van Radio Zinzine, de vrije radiozender van de coöperatie, worden vaak interviews en uitzendingen met virtuozen of eigentijdse componisten uitgezonden en we kondigen steeds alle culturele evenementen in de streek aan. Zo vervolgen we ook sinds jaren het hierboven genoemde festival, interviewen de musici en

luisteren mee. Twee musici, Pierre-Olivier Queyras en Véronique Marin (violist en celliste van het Dumky-Trio) deden tijdens een gesprek het voorstel, in het kader van het festival een cursus kamermuziek voor leken te geven. Deze cursus vindt nu plaats van 11 tot 19 juli 2009 in het vakantiedorp van Longo maï "Le Magnans" bij Forcalquier. Elk instrument is welkom. Privélessen staan niet op het programma, zodat elke deelnemer wel al wat moet kunnen op zijn of haar instrument. Doel van de cursus is, elkaar in trio's, kwartetten of kwintetten te vinden en stukken van verschillende componisten uit verschillende tijdperken met elkaar te oefenen. Aan het einde van de cursus staan dan drie gemeenschappelijke concerten in Forcalquier en omgeving op het programma. Het oefenen

vindt plaats in de zalen van de twee grote huizen in Les Magnans en in een muziekzaal in Forcalquier, twee vleugels staan de deelnemers ter beschikking. De cursus, inclusief verblijf met compleet pension in het vakantiedorp kost 350 euro. Waarom dat nu allemaal in dit blad staat? Misschien bent u zelf wel een enthousiaste hobbymusicus en heeft u belangstelling voor een dergelijke muziekvakantie in de Provence. De taal is zeker geen probleem, Véronique en Pierre-Olivier praten Frans, Duits en Engels en bovendien is het vooral zaak, de muziek het laatste woordje te laten spreken.

Elke Furet

Voor meer informatie: Elke Furet, Longo maï F-04300 Limans Mail: e.lutze-furet@gmx.de

Duitsland

Actiedagen rondom de varkens

In nr. 99 van dit blad schreven we al over de protesten tegen de bouw van de wat de grootste varkensfokkerij van Europa moet worden, door de Nederlander Adriaan Straathof in het Mecklenburgse Alt Tellin. Straathof is ook in Nederland geen onbeschreven blad. Zijn varkensflat in Buren zorgt al jarenlang voor onvrede in de provincie, met juridisch getouwtrek tot gevolg.

Op 17 april 2009, de internationale dag der landlozen, zal er een symbolische bezetting plaatsvinden van het terrein waarop deze varkensfabriek moet worden gebouwd. De dag daarna zullen diverse burgerinitiatieven uit de hele streek een grote demonstratie houden. Mecklenburg wordt zo langzaam het proeffterrein voor alle grote industrieën: hier worden gentechnische proeven gedaan met aardappelen, gerst, tarwe en suikerbieten; in Lubmin bij Greifswald wordt een reuze steenkoolcentrale gepland; meerdere stinkende varkensstallen van Straathof en co. verpesten de dorpen; in Dargun, de gemeente waarin ook Hof Ulenkrug ligt, dreigt een vuilverbrandingsinstallatie te worden gebouwd, met als brandstof gevaarlijk vuil; en de akkers in het hele land ontwikkelen door de monocultuur met koolzaad voor de zogenaamde biodiesel hoofdzakelijk lachgas. Bij deze internationale actiedagen rondom de varkensstallen van Straathof zal ook gewezen worden op de effecten in landen zoals Paraguay, waar de monocultuur met (genetisch gemanipuleerde) soja, het veevoer voor de Europese en Amerikaanse bio-industrieën, grote milieu- en gezondheidsproblemen veroorzaakt. Heeft u ook zin in actie, dan kunt u contact opnemen met ASEED in Amsterdam (Plantage Doklaan 12 a, Tel: 020-6682236, info@aseed.net) of hier naar Mecklenburg komen.

Nederland - Costa Rica

Reis naar Longo maï

Op 14 en 15 maart 2009 vierde Finca Sonador haar dertigjarig bestaan! Enkele weken daarvoor reisde een groepje Nederlanders naar Costa Rica, om de Finca Sonador te leren kennen. Hier volgt het reisverslag van Jacquélien.

Het eerste dat opvalt: in Costa Rica is Longo maï een bushalte! In het stadje San Isidro is Longo maï zeker geen onbekende plek. Vanaf San Isidro is het een klein uurtje met de bus. Dan nog een paar honderd meter lopen en al stijgende ben je er dan: het dorpje waar 54 families wonen op de Finca Sonador.

De oorsprong ligt in 1979 toen Longo maï, als overlevingsbasis voor de vluchtelingen van de dictator Somoza uit Nicaragua land ter beschikking stelde. Nu leven op de Finca meer dan 400 vroeger landloze mensen, waarvan ongeveer de helft uit deze vluchtelingen bestaat. De overige bewoners zijn Costaricanen, "Tico's" of van verschillende herkomst; ook wonen er een paar Europeanen. Kortom: een boerengemeenschap met een unieke samenstelling. Uniek is ook dat elk gezin over een perceel grond beschikt, dat zij voor eigen gebruik en voor verkoop van producten kunnen bebouwen. Er zijn verschillen in welvaart tussen de

ze ook in Amsterdam op enkele informatie-avonden over de Finca. Edith heeft kennelijk gezag in deze gemeenschap. Zij verspreidt ons over de verschillende families, of op een kamertje in de casa, of in een bijgebouwtje. Trudi komt bij de kleermaker in huis. Corrie zit in een gezin met tieners, die het leuk vinden met ons te praten. Zo kunnen we het dagelijkse leven van dichtbij meemaken en - niet onbelangrijk - ons Spaans een beetje oefenen. Er is een gemeenschapsgebouw en zondag kan je kiezen tussen een Evangelische en een Katholieke kerk.

De ligging van de Finca is schitterend. Lichtglooiend heuvelland, waar veel met kleine paardjes wordt gewerkt; overdag zonnig en 's avonds - onder de heldere sterrenlucht - koelt het lekker af. De meeste inwoners vertrekken vroeg naar de velden waar zij o.a. koffiebonen, suikerriet, ananas en cacao verbouwen. De meeste vrijwilligers blijven een paar maanden. Voor ons was de tijd te kort (twee

Roland toont ons de exotische plantenwereld van El Mayo

families, maar er is ook een sterke onderlinge solidariteit, "convivencia" heet dat. Dat merken wij al direct.

Als wij tegen de avond met zijn zessen arriveren (wij kennen elkaar van de vorige Longo maï reis naar Oekraïne) heet Edith Qujano ons welkom in haar casa. Zij vertelt dat zij in 2005 in Berlijn was om de TO DO-prijs in ontvangst te nemen voor de Finca, als beste project op het gebied van maatschappelijk verantwoord toerisme. Bij deze gelegenheid was

weken) om op het land mee te werken, zodat wij als echte toeristen zijn rond geleid om vertrouwd te raken met het gebied: de rivieren, de enorme variatie aan planten en vogels. Ongeveer de helft van het grondgebied (in totaal 900 hectare) bestaat uit beschermd regenwoud. Op de rotsen tref je tekeningen aan uit de pre-Columbiaanse tijd. Wel werd op onze reis duidelijk dat dit gebied als een soort groenen long raakt ingeklemd tussen de monocultuur van Del

Monte ananassen. De families waar wij mee te maken kregen leven dicht tegen het bestaansminimum. Het is een hard bestaan, eten koken op een houtvuurtje, eenzijdig voedsel, rijst en bonen, met als drank waterchocola, primitieve sanitaire voorzieningen. Ecotourisme is een nieuwe inkomstenbron. Sarawee-reizen heeft een overnachting op de Finca in het reisplan opgenomen. Costa Rica is een schitterend land, met relatief veel regenwoud. Toch wordt dit bedreigd. In de bus naar het zuiden, richting Siërpe, zagen wij de uitgestrekte velden monocultuur aanplant van ananas. In de Finca zijn enkele zieke werknemers, door de bespuiting met chemicaliën. Het land heeft een redelijk stabiele regering en sinds 1947 geen leger(!), zodat er relatief veel geld naar

onderwijs en gezondheidszorg kan gaan. De Finca heeft een eigen schooltje; voor verder leren is geen geld. Wel las ik op de website dat Zwitserse donateurs er sinds 18 jaar voor zorgen dat tot nog toe ongeveer 1000 jongeren een studiebeurs hebben ontvangen. Een belangrijke contactpersoon is de Oostenrijker Roland Spendlingwimmer. Met zijn bemiddeling is onlangs een stuk grond gekocht El Mayo, een nog hoger gelegen gebied achter de Finca. Zo heeft Longo mai een prachtig natuurgebied in zijn oorspronkelijke staat kunnen redden van vervuiling en industrie. Op dit moment woont er ergens diep weggedoken een gezin. Iedere dag komen er mensen werken die 's avonds weer naar huis gaan. Ze verzorgen de koeien en bewerken het land en proberen ook het

prachtige bos in goede staat te houden. Het is niet de bedoeling dat dit bos ooit gekapt gaat worden. Een bos met veel geneeskrachtige planten en bomen, o.a. bloedstelpende bladeren, kruiden om de keelpijn te verzachten en reusachtige bladeren die je op je hoofd legt om hoofdpijn te onderdrukken. Daarnaast zijn er ook nog wandelende bomen. Bomen die een plek zoeken om zo veel mogelijk van de zon te profiteren. Je waant je in een sprookjesbos, het ruikt er heerlijk. De uitleg van Roland is fascinerend, helaas hebben we weinig tijd en te vlug zitten we allemaal weer achter in de bak van de truck om schuddend en botsend terug te rijden naar onze gastgezinnen. Eén van de bewoners is taxichauffeur geweest en rijdt ons in een minibusje naar San Gerardo, een gehucht aan de voet van

Rafaël de kleermaker, tevens pastoor en houtvester

de Chirripó, de hoogste berg van Costa Rica. De laatste dagen van ons verblijf gaan we nog even naar zee. We genieten van het eindeloze strand, het heerlijke water, de rustige en toch soms zeer hoge golven. In ons laatste ritje met een taxi uit San José naar het vliegveld blijkt de

taxichauffeur een enthousiaste supporter van Longo maï. Hij zal met zijn gezin het culturele festival bijwonen, dat twee weken na ons vertrek plaats vindt op de Finca van Longo maï. Nu weten wij het zeker: iedere Tico kent Longo maï!

Jacqueline de Savornin

Lohman

1 maart 2009

Vrienden uit Duitsland stellen hun project voor:

Lokomotive Karlshof

De Karlshof, een voormalige LPG (Landwirtschaftliche Produktions Genossenschaft, uit de tijd van de DDR) ligt 80 km ten noorden van Berlijn in het vlakke land van Brandenburg. In 2004, na twintig jaar leegstand, worden de gebouwen opnieuw betrokken, door een kleine groep mensen. Niet om de oude communistische economische en productiegerichte structuur voort te zetten, maar om te experimenteren met nieuwe vormen van landbouw.

Op het terrein van 50 ha zijn twee bouwtypes te vinden. De oudste, met de omtrekken van een traditionele boerderij, dateert uit 1848. De andere (enorme stallen en schuren) is ontstaan in het tijdperk van het socialisme Duitsland. Wij zijn op dit moment met elf volwassenen en vier kinderen. Samen renoveren we de gebouwen, installeren werkplaatsen – timmerplaats, garage...-, verbouwen de groente die we nodig hebben, maken ze

in, houden enkele schapen, varkens, eenden, kippen, en maken worst. En dan proberen we ons nog in te zetten tegen het neonazisme dat na de val van de Muur vooral in de landelijke streken van Oost-Duitsland is opgekomen.

We hebben geen zin ons te meten met de rentabiliteitscriteria die de agrobusiness ons voorkauwt. Maar we krijgen het toch voor elkaar van deze grond, die door de intensieve akkerbouw verarmd

is, elk jaar vijftien ton biologisch geteelde aardappelen te oogsten. We verbouwen ook verschillende soorten graan en zonnebloemen, waarvan we de pitten tot olie willen persen.

In deze wereld waarin we leven wordt de waarde van de dingen gemeten aan de daarin gestoken tijd en niet aan de functie die ze hebben. Zo is een computer meer waard dan een zak meel. Onze visie is een andere en daaruit is het concrete concept ontstaan van een niet-commerciële landbouw. We willen hier niet spreken van een globale oplossing voor wat dan ook, maar meer van een experiment zonder vooringenomenheid. Het idee is te produceren al naar gelang de behoefte van de mensen om ons heen, die ons vragen, die ons helpen, waarvan we houden, zonder financiële wisselwerking. Om het geld te vinden waarmee we de rekeningen kunnen betalen willen we andere wegen vinden. Kort gezegd, al naar gelang onze mogelijkheden handelen en de inkomsten loskoppelen van het werk. Zonder een ondersteunend netwerk is ons project dus niet levensvatbaar. Een keer per maand in Berlijn houden we "Kartoffelkaffee", een ontmoetingsronde voor iedereen die in het netwerk meedoet. We maken koffie, vrienden en sympathisanten brengen koek mee, we praten over de jacht op coloradokevers, de pro-

blemen bij de fundraising en de situatie in de wereld. Iedereen gaat aan het einde tevreden naar huis met een, twee of vijf zakken aardappelen. Ook tijdens het oogsten is het netwerk volop actief, het is een tijd van ontmoetingen en feesten, waar vrienden uit Berlijn, Leipzig of van de Ulenkrug met ons samen de aarde omwoelen om de piepers te vinden. De eigenaar van het terrein is de PAG (Projektwerkstatt auf Gegenseitigkeit), die de grond en de gebouwen kosteloos ter beschikking stelt zolang ze plaats bieden aan een zelfbestuurd en open collectief. De PAG is ontstaan uit de Berlijnse krakerbeweging in de jaren tachtig, toen uitzettingen en huurverdragen het langzame einde inluiden van de zelfbestuurlijke ruimtes. Enkele mensen zagen met lede ogen toe hoe de collectieve, kosteloze en met leven gevulde huizen veranderden in nette tweekamerwoningen voor dynamische kaders of in bescheiden individuele huurkamers. Ze zochten naar wegen om te ontkomen aan dit proces van privatisering en speculatie. Met geld uit erfenissen en schenkingen richtten ze een stichting op om het idee van niet-bezit te laten leven. Nu laten drie projecten, waaronder de Karlshof, met enkele andere mensen de stichting leven. Men neemt de beslissingen bij consensus en doet de nodige admi-

nistratie om deze structuur in leven te houden.

Voor dit jaar hebben we enkele projecten, zoals het planten van een hectare fruitbomen, de bouw van een broodbakoven, het afwerken van het strohuis en de reparatie van het dak van de stal. Maar het belangrijkste voor ons is de renovatie van het oude (en het toekomstige nieuwe) woonhuis. Deze zomer willen we met de hulp van de reizende gezellen van Axt und Kelle (een Gilde op basis van zelfbestuur, antifascisme en antiseksisme) de dakstoel van dit huis compleet vernieuwen. Wat daarna komt, dat wil zeggen de installatie van verwarming en stroom en de inrichting van de gemeenschappelijke ruimten, zal zeker in de vorm van workshops plaatsvinden. Het idee daarachter is dat het werk vordert met genoeg pauzes daartussen om na te denken en te praten over alles en nog wat, over brandnetelgier, feng-shui, de val van het kapitalisme, de nieuwe antiterroristische wetgevingen, de grenzen van Europa, de gender of het fokken van Indische eenden... dat alles natuurlijk in een gezellige en feestelijke sfeer. Kortom, een vrolijke ronde in het vooruitzicht.

Alle energie, materiële, financiële en affectieve steun is welkom, zodat de Lokomotive verder tegen de stroom in kan rijden!

Ulli Schwendicke

Sylvain Bineau

Samenwerking tussen de Karlshof en Hof Ulenkrug: onder de beste weersomstandigheden werd in januari in Mecklenburg 200m³ hout gehakt, ruim voldoende om het op Hof Ulenkrug in de wintermaanden warm te hebben. Talrijke vrienden en vriendinnen uit Nederland, Zwitserland, Frankrijk en Duitsland hielpen mee.